

# Välbesökt ö-råd om vattenfrågan

## SYDKOSTER

Naturums hörsal blev mer än full när Kosternämnden kallade till ö-råd i tisdags. Information om hela det nya vattenutredningsprojektet stod på dagordningen, liksom om den speciella vattenmätningen som genomförs av Göteborgs universitet.

Projektledaren sammanfattade uppdraget: att ta reda på om det finns något annat sätt att lösa vatten- och avloppsfrågorna på än genom en överföringsledning från fastlandet.

– Vi har alla förutsättningar att lyckas, ansåg han.

En månad har han varit i gång. I februari 2017 ska förslag presenteras för kommunstyrelsen och det hela bli en politisk fråga. Vid mötet var också såväl politiker som tjänstemän närvarande.

Tio olika delutredningar har startat eller ska starta. En av dem innebär att ett projekt från Göteborgs universitet knyter an till utredningen. Roland Barthel, professor i hydrogeologi, ska tillsammans med forskaren Stefan Bamzähaf och

olika grupper av studenter mäta brunnar på öarna för att kartlägga vattentillgång och vattenkvalitet.

**DE HADE VARIT** ute i fält hos Kosterna hela dagen och avslutade med information på mötet. Gensvaret på förfrågan om att få mäta har varit stort, berättade Roland Barthel, som fått ett hundratal mejl och massor av telefonsamtal.

Nu förklarade han pedagogiskt balansen på en ö mellan grundvattnivå och det omgivande havet och hur den kan rubbas så att salt tränger in i grundvattnet.

Han säger också att han inte tror grundvattnet ska visa sig vara något stort problem, eftersom det regnar ganska mycket. Däremot kan belastningen tillfälligt bli hög, när en brunn som normalt ger vatten åt bara några personer sommardag används av kanske 15-20 stycken.

**FORSKARNAS MÄTNINGAR** kommer att ge projektet grundfakta, men de passar på att förklara att de inte gör fullständiga vattenanalyser av till exempel bakteriehalt. Det kan den övergripande utredningen behöva komplettera med, konstaterar projektgruppen.

– Det har nog varit en del missförstånd om det. Men det har varit bra att jobba här. Människor är trevliga och snälla, säger Linda Ekström, student som gör sitt kandidatexamensarbete.

Omdiskuterad blir också vattentjänstlagen och kommunens ansvar. Den är en springande punkt i utredningen, eftersom den tvingar kommunen att ansvara för vatten och avlopp när byggelsen har en viss täthet.

Men, påpekades från flera håll, lagen säger bara att kommunen måste lösa frågan, inte hur det tekniskt ska gå till. Det går alltså att göra mindre lokala anläggningar istället för en storskalig överföringsledning om det visar sig hållbart, långsiktigt, ekonomiskt och miljömässigt lämpligt.

MARITA ADAMSSON



BILD: MARITA ADAMSSON

**OPTIMIST.** Christian Pleijel tror att det går att finna alternativ och att man kan förbättra och fördjupa beräkningarna av

vattentillgången och vattenförbrukningen.

## HAN SKA HITTA LÖSNINGEN

### KOSTER: CHRISTIAN PLEIJEL LYSSNAR IN KOSTERRÖSTER

Han gör en svepande gest mot den långa bänken i Ekenäs hamn.

– Här är mitt kontor, säger han.

Christian Pleijel beundrar en krullig hund, tittar på Kostertjärnen och konstaterar att det är sig likt i alla hamnar när godsfrågorna kommer in. Han trivs.

– Jag spankulerar omkring i värslölen och lyssnar av bara tusan, säger han.

Det är en arbetsmetod. Och den tycks fungera, kontakten mellan Christian och dem han pratar med känns avspänd och naturlig.

Nu är Christian Pleijel projektledare för den nya utredningen av vatten- och avloppsfrågorna. Han utlovar fullständig öppenhet och siktar på en redovisning av alternativ som årligt visar både för- och nackdelar.

**I AUGUSTI SKA** delutredningarna vara så långt komna att det kan hållas samråd med Kosterna. Han få dem att vrida och vända på förslagen, se både plus och minus och

svara på en fråga på ö-rådet.

**ATT HAN NU** sitter här på bänken beror på att han i somras åt lunch hos Helena von Bothmer på Kosters Trädgårdar tillsammans med sin bror Fredrik Pleijel, marinbiolog på Sven Lovén-centret på Tjärnö och bosatt i Krokstrand. Hon fick veta att det var Christian som skrivit boken Hur man läser av en ö. Den hade Helena läst.

grekiska och irländska. Öar delar problem och lokala perspektiv och kan lära av varandra, säger han.

– Många kommuner upplever sina öar som kostsamma. Det kostar att ordna skola, hälsovård och transporter. Men man kan undra om inte Koster är mer känt än Strömstad. Öar är en otrolig tillgång. De har betydelse för människors fritid, för drömmar, poesi, musik...

**DENNA POETISKA DEKLARATION** ligger som klangbotten till mer hårdföra studier, som hur avloppet ska fungera, hur bra avsaltning är eller om man kan satsa på att kampanjer för att spara vatten på samma sätt som el och skapa parallella vattensystem för toalettvatten och dricksvatten.

– Det finns en irländskö och en skola

### Fakta: Christian Pleijel

- Bor: Kökar, Ålands skärgård
- Född: Stockholm
- Gör och har gjort: studerar öar. Vice ordförande i Esiin, European Small Islands Federation. Har varit major i armén, fått TCO:s stora kulturpris för att ha försökt rädda en symfoniorkester och skrivit en bok om öar
- Är fascinerad av öar: "därför att jag bor på en"
- Tre saker med Koster som överraskat mig: "hur mycket vatten det finns, hur mycket vett det finns och hur mycket vänlighet det finns."
- Tre nyckelord för utredningsarbetet: öppenhet, ärlighet och noggrannhet
- Tackade ja till uppdraget: "därför att jag tror att det finns ett alternativ."

cus kan tänka sig att be sina gäster tänka på den sköra miljön och därför vara sparsamma med vatten. Marcus är med på noterna. Han kan se det som en del av varumärket.

Christian Pleijel har besökt öar av alla de slag i alla de länder men på frågan om Koster liknar någon annan svarar han efter en stund:

– Ja, faktiskt min egen hemö Kökar. De har ungefär samma storlek och befolkning, fast Kökar ligger litet mera "off" och är en egen kommun.

**HAN HAR FUNDERAT** på om det finns någon ö som stått inför liknande vattenproblem som Koster och Strömstad där projektgruppen skulle kunna göra studiebesök, men inte funnit någon. Men så, alldeles nyligen, dök en upp: Blidö utanför Norrtälje lär ha gjort en